

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

факультет цивільного захисту
кафедра управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова професійна

(обов'язкова загальна або обов'язкова професійна або вибіркова)

за освітньо-професійною програмою «Управління у сфері цивільного захисту»

підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

у галузі знань 26 «Цивільна безпека»

за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту на 2023-2024 навчальний рік.

Протокол від «10» серпня 2023 року
№ 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності» є професійною (обов'язковою) компонентою освітньо-професійної програми «Управління у сфері цивільного захисту» спеціальності 263 «Цивільна безпека» у галузі знань 26 «Цивільна безпека».

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійної діяльності» дають змогу здобувачеві вищої освіти з'ясувати економічні відносини, специфіку дії економічних законів та закономірностей у сфері цивільної безпеки та у сфері охорони праці.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Григоренко Наталія Володимирівна, доцент кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту, кандидат наук з державного управління
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №114. Робочий номер телефону: (057) 370-50-52
E-mail	grigorenkonv@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	організаційно-економічні механізми та інструменти управління діяльності органів та підрозділів ДСНС; оцінка ефективності заходів у сфері цивільної безпеки; цивільний захист
Професійні здібності	професійні знання, досягнення у сфері наукових інтересів, значний досвід викладацької діяльності
Наукова діяльність за освітньою компонентою	Профіль у Google Scholar: https://scholar.google.com.ua/citations?user=hrNA_GwAAAAJ&hl=ru Профіль у ORCID: https://orcid.org/0000-0002-4972-4515 Профіль у SCOPUS: https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218556892

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосередини з 16.00 до 17.00 в кабінеті № 111. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни: сформувати у здобувачів вищої освіти

необхідний рівень знань умінь для розробки та прийняття рішень щодо найбільш ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів в сфері професійної діяльності для досягнення цілей безпеки.

Основні завдання вивчення дисципліни: є дослідження й оцінка діяльності об'єкту аналізу, виявлення причинних взаємозв'язків і взаємодії різних факторів з ціллю розробки оптимального варіанту використання ресурсів для заходів захисту населення, територій, об'єктів та довкілля у разі загрози та виникнення надзвичайної ситуації, забезпечення безпечних умов праці, запобігання нещасним випадкам на виробництві і професійним захворюванням.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	обов'язкова професійна
Рік підготовки	1-й
Семестр	1-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3,0
- кількість модулів	3
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	20
- практичні заняття (годин)	18
- семінарські заняття (годин)	6
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- самостійна робота (годин)	46
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (диференційований залік, екзамен)	Екзамен

Передумови для вивчення дисципліни - наявність освітнього ступеня бакалавра.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої-професійної програми «Управління у сфері цивільного захисту» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	ПРН
Розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів.	ПРН 4
Розробляти, обґрунтовувати та реалізовувати ефективні заходи, спрямовані на регулювання та забезпечення цивільної безпеки.	ПРН 5
Здійснювати техніко-економічні розрахунки заходів у сфері професійної діяльності.	ПРН 8

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ЗК 4.
Здатність приймати ефективні рішення, керувати роботою колективу під час професійної діяльності.	ПК 1.
Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності.	ПК 2.
Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільного захисту.	ПК 3.
Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності.	ПК 5.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Тема 1.1. Методологія та основні принципи проведення техніко-економічного аналізу.

Тема 1.2. Оцінка результативності та ефективності аналізу.

Тема 1.3. Оцінка збитків від наслідків надзвичайних ситуацій.

Тема 1.4. Оцінка наслідків від провадження господарської діяльності.

МОДУЛЬ 2. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 2.1. Аналіз капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення різних видів безпеки.

Тема 2.1. Оцінка ефективності заходів щодо захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій.

Тема 2.3. Оцінка ефективності заходів безпеки у професійної діяльності.

МОДУЛЬ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Тема 3.1. Аналіз системи державних послуг у сфері цивільного захисту.

Тема 3.2. Страхування у сфері професійної діяльності.

Тема 3.3. Фінансування та матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Форма здобуття освіти: очна (денна)					
	Кількість годин					
	усь ого	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лаборат орні заняття	самостійна робота	модульна контроль на робота
1- й семестр						
Модуль 1. Теоретичні основи техніко-економічного аналізу						
Тема 1.1 Методологія та основні принципи проведення техніко-економічного аналізу	9	2	2	–	5	–
Тема 1.2 Оцінка результативності та ефективності аналізу	8	2	2	–	4	–
Тема 1.3 Оцінка збитків від наслідків надзвичайних ситуацій	9	2	2	–	5	–
Тема 1.4 Оцінка наслідків від провадження господарської діяльності	10	2	2	–	4	2
Разом за модулем 1	36	8	8	–	18	2

Модуль 2. Ефективність заходів у сфері професійної діяльності						
Тема 2.1 Аналіз капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення різних видів безпеки	9	2	2	–	5	
Тема 2.2 Оцінка ефективності заходів щодо захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій	9	2	2	–	5	–
Тема 2.3 Оцінка ефективності заходів безпеки у професійної діяльності	11	2	2	–	5	2
Разом за модулем 2	29	6	6	–	15	2
Модуль 3. Аналіз фінансового та матеріально-технічного забезпечення заходів цивільного захисту						
Тема 3.1 Аналіз системи державних послуг у сфері цивільного захисту	8	2	2	–	4	–
Тема 3.2 Страхування у сфері професійної діяльності	8	2	2	–	4	–
Тема 3.3 Фінансування та матеріально-технічне забезпечення заходів у сфері цивільного захисту	9	2	–	–	5	2
Разом за модулем 3	25	6	4	–	13	2
Разом	90	20	18	–	46	6

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Абсолютна та порівняльна економічна ефективність	2
2.	Види та форми страхування у сфері професійної діяльності	2
3.	Види державних послуг у сфері цивільного захисту	2
Разом		6

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи техніко-економічного аналізу	2
2.	Методика оцінки збитків від наслідків надзвичайних ситуацій	2
3.	Методика оцінки наслідків від впровадження господарської діяльності	2
4.	Розрахунок капітальних вкладень та поточних витрат на забезпечення різних видів безпеки	2
5.	Методика оцінки ефективності заходів щодо захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій	2
6.	Методика оцінки ефективності заходів у професійній діяльності	2
Разом		12

Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація); практичні методи навчання (практична робота);
- методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний, синтетичний, індуктивний, дедуктивний, традиційний;
- методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідницький;
- інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою; навчання з використанням технічних ресурсів (відкрита освіта через соціальні мережі та вебресурси); інтерактивні методи; методи

організації навчального процесу, що формують соціальні навички - softskills;
 - науково-дослідна робота;
 - самостійна робота.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: екзамен, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами:

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі усного опитування (фронтальне та індивідуальне), проведення контрольних робіт, перевірки самостійних робіт, тестування.

У процесі вивчення дисципліни проводиться підсумковий модульний контроль: здобувачі вищої освіти виконують три модульні контрольні роботи.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться у формі письмового екзамену.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі вищої освіти, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни:

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	4	–	–
	практичні заняття	3	5	15
	семінарські заняття	1	5	5
	Модульна контрольна робота	1	10	10
Разом за модуль 1				30
Модуль 2	лекції	3	–	–
	практичні заняття	3	5	15
	семінарські заняття	–	–	–
	Модульна контрольна робота	1	10	10
Разом за модуль 2				25
Модуль 3	лекції	3	–	–
	практичні заняття	–	–	–
	семінарські заняття	2	5	10
	Модульна контрольна робота	1	10	10
Разом за модуль 3				20
Разом за поточний контроль				75
II. Індивідуальна самостійна робота (є не обов'язковою)				12
III. Підсумковий контроль (екзамен)				25
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському та практичному заняттях. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки

здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 бали – питання розкриті в повному обсязі, відповідь вірна; обґрунтовано та аргументовано вільно викладає матеріал під час усного опитування, письмових відповідей; правильно вирішив усі тестові завдання;

4 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом; обґрунтовано його викладає під час усного опитування, письмових відповідей, але при викладанні деяких питань допускаються несуттєві неточності та не достатньо наведеної аргументації; вирішено до 80% тестового матеріалу;

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом; під час усних та письмових відповідей питання розкриті, але обґрунтування та аргументації відповіді недостатні; вирішено до 60% тестового матеріалу;

2 бали – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; поверхово та фрагментарно викладає його під час усних та письмових відповідей; вирішено до 40% тестового матеріалу;

1 бал – частково володіє навчальним матеріалом; не в змозі викласти зміст більшості питань під час усного опитування, письмових відповідей; вирішено до 20% тестового завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти під час усного опитування, письмових відповідей; не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення до оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті:

Доповнення виступу:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст, зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень теми заняття.

1 бал отримують студенти, які виклали матеріал з обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі вищої освіти, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

5 балів - практичне завдання виконано в повному обсязі, відповідь вірна, здійснений аналіз, сформульовані висновки, використовуються професійні терміни;

4 бали - практичне завдання виконано на 90%, відповідь вірна, здійснений аналіз, сформульовані висновки, використовуються професійні терміни; при розв'язанні практичних завдань допущені окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – практичне завдання виконано на 70%; не здійснений аналіз, висновки не сформульовані; при розв'язанні практичних завдань допущені істотні та значні неточності та помилки;

2 бали – практичне завдання виконано на 40%; не здійснений аналіз, висновки не сформульовані; при розв'язанні практичних завдань допущені істотні та значні неточності та помилки;

1 бал - володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнання явищ; практичне завдання виконано на 25%; при розв'язанні практичних завдань допущені істотні помилки;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити; не розуміє змісту практичного завдання.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього практичного (семінарського) заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з одного практичного завдання та одного теоретичного питання.

Індивідуальна самостійна робота (є не обов'язковою) є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи (є не обов'язковою).

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 12 балів):

12 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

10-11 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8-9 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

6-7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від

загального обсягу;

4-5 бали – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

3 бали – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

2 бали – виконана частина роботи складає від 10% до 49% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньопредметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

1. Поняття й загальні методологічні принципи організації техніко-економічного аналізу.
2. Інформаційна база техніко-економічного аналізу.
3. Роль цивільного захисту при створенні й збереженні національного багатства країни.
4. Роль цивільного захисту у забезпеченні національної безпеки держави.
5. Світовий досвід визначення економічної та соціальної ефективності заходів щодо поліпшення умов охорони праці.
6. Аналіз та прогнозування кількості виникнення нещасних випадків в підрозділах ДСНС України.
7. Організаційно-правові проблеми підвищення ефективності матеріально-технічного забезпечення цивільного захисту в Україні.
8. Теоретико-правові засади бюджетного контролю за використанням коштів у сфері цивільного захисту.
9. Основні напрямки державної політики України в сфері охорони праці та цивільної безпеки.
10. Пріоритетні напрями в сфері охорони праці та промислової безпеки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

9-10 балів – вірно розв'язана задача з дотриманням всіх вимог до виконання; глибоко і всебічно розкрито теоретичне питання;

7-8 балів – вірно розв’язана задача, але допущені несуттєві неточності та незначні помилки; розкрито теоретичне питання, але не вистачає достатньої аргументації;

5-6 балів – неповністю розв’язана задача; допущені неточності та помилки; недостатньо обґрунтовано та аргументовано розкрито теоретичне питання;

3-4 бали – неповністю розв’язана задача, допущені неточності та помилки; недостатньо обґрунтовано та аргументовано розкрито теоретичне питання, допущені суттєві помилки та неточності;

1-2 – неповністю розв’язана задача, допущені значні граматичні чи стилістичні помилки та практично не розкрито теоретичні питання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом; завдання не виконане.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 1:

1. Економічна та соціальна сутність техногенної та пожежної безпеки.
2. Економічна та соціальна сутність промислової безпеки.
3. Техніко-економічний аналіз як важлива функція управління.
4. Предмет, завдання та об’єкти техніко-економічного аналізу.
5. Методи техніко-економічного аналізу.
6. Мета, завдання та інформаційне забезпечення аналізу.
7. Аналіз наявності і використання основних засобів.
8. Аналіз складу, структури руху, технічного стану основних засобів.
9. Види матеріальних об’єктів.
10. Види вартісної оцінки матеріальних об’єктів.
11. Нематеріальні ресурси та активи підприємства.
12. Економічна сутність зносу та амортизації основних фондів.
13. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
14. Оцінка матеріальних активів бюджетних установ та організацій.
15. Оцінка збитків від наслідків надзвичайної ситуації.
16. Оцінка наслідків від впровадження господарської діяльності.
17. Витрати на забезпечення безпеки технологічних процесів, виробничого устаткування, промислових будівель та споруд.
18. Капітальні вкладення щодо організації та покращення умов та охорони праці на об’єкті.
19. Витрати на заходи щодо поліпшення промислової безпеки.
20. Методика визначення соціально-економічної ефективності заходів з охорони праці.
21. Сутність економічних збитків, завданих порушенням вимог з охорони праці.
22. Показники ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці
23. Визначення соціальної ефективності праце охоронних заходів.
24. Витрати на відшкодування збитків, що виникли при порушенні умов праці.

25. Витрати на забезпечення оптимальних режимів праці.

Перелік практичних задач до модульного контролю № 1:

1. Вартісна оцінка матеріальних об'єктів та цінностей при розрахунку матеріальних втрат від небезпечних подій та надзвичайних ситуацій.
2. Розрахунок прямого збитку від небезпечних подій (пожежі).
3. Розрахунок побічного збитку від небезпечних подій (пожежі).
4. Розрахунок матеріальних втрат від небезпечних подій (пожежі).
5. Розрахунок збитків від надзвичайних ситуацій природного характеру.
6. Розрахунок збитків від надзвичайних ситуацій техногенного характеру.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю №2

1. Призначення, структура та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення техногенної та пожежної безпеки.
2. Призначення, структура та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення промислової безпеки.
3. Кошторисна вартість придбання нової техніки та обладнання.
4. Кошторисна вартість монтажу обладнання та засобів безпеки.
5. Порядок складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на пожежну безпеку об'єкта.
6. Порядок складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на техногенну безпеку об'єкта.
7. Поняття та види експлуатаційних (поточних) витрат на протипожежний захист об'єкту.
8. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: на утримання та експлуатацію пожежної та аварійно-рятувальної техніки.
9. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: на утримання та експлуатацію систем пожежної автоматики.
10. Експлуатаційні витрати за різними видами протипожежного захисту: витрати, пов'язані з об'ємно-планувальними та конструктивними рішеннями протипожежного захисту будівель та споруд.
11. Сутність та методи визначення витрат на заходи з охорони праці.
12. Порядок визначення витрат на капітальний та поточний ремонт техніки та будівель.
13. Поняття «ефект» та «ефективність». Поняття абсолютної та порівняльної ефективності.
14. Поняття та сутність економічної ефективності капітальних вкладень на безпеку об'єкту.
15. Види корисних результатів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки: цільовий (соціальний, екологічний) та економічний.
16. Методи оцінки економічної ефективності систем пожежної безпеки.
17. Порівняльний аналіз ефективності варіантів протипожежного та техногенного захисту об'єкту.

18. Сутність та величина нормативного коефіцієнту економічної ефективності капітальних вкладень.
19. Метод визначення ймовірної площі пожежі.
20. Порядок та основні етапи соціально-економічної оцінки інженерно-технічних рішень в області забезпечення пожежної та техногенної безпеки.
21. Вимоги до бази (еталону) для зіставлення варіантів засобів різних видів безпеки.
22. Основні та додаткові показники в розрахунках економічної ефективності капітальних вкладень.
23. Додаткові критерії до відбору економічно доцільного варіанту захисту об'єкту.
24. Критерії та порядок вибору оптимального варіанту забезпечення безпеки об'єкту.
25. Методика розрахунків економічної ефективності нової техніки.

Перелік практичних задач до модульного контролю № 2:

1. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної безпеки об'єкту.
2. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення та техногенної безпеки об'єкту.
3. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення охорони праці на об'єкті.
4. Розрахунок порівняльної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної безпеки об'єкту.
5. Розрахунок порівняльної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення техногенної безпеки об'єкту.
6. Розрахунок соціально-економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення охорони праці на об'єкті.

Перелік питань для підготовки до модульного контролю № 3:

1. Сутність категорій «послуга», «державна послуга».
2. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту.
3. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту.
4. Досвід побудови систем надання послуг з цивільного захисту в розвинених зарубіжних країнах.
5. Адміністративні послуги, які надаються ДСНС.
6. Інформаційна і технологічна картки адміністративної послуги.
7. Стандарти надання адміністративних послуг, які надаються ДСНС.
8. Платні послуги, що надаються підрозділами ДСНС.
9. Методика формування вартості платних послуг. Податкові пільги при розрахунку платних послуг.

10. Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ суб'єктів господарювання та фізичних осіб.
11. Специфіка страхування цивільної відповідальності підприємств – джерел підвищеної небезпеки.
12. Порядок страхування об'єктів підвищеної небезпеки.
13. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
14. Обов'язкове страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
15. Обов'язкове страхування життя і здоров'я окремих категорій державних службовців та посадових осіб.
16. Страховий захист населення від надзвичайних ситуацій.
17. Основні положення страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ.
18. Фінансування заходів у сфері цивільного захисту.
19. Фінансове забезпечення медико-психологічної реабілітації.
20. Фінансове забезпечення робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та небезпечних подій.
21. Структура фінансових органів системи ДСНС, їх задача і функції.
22. Основні джерела та порядок фінансування державної, відомчої, місцевої та добровільної пожежної охорони.
23. Суб'єкти господарювання ДСНС. Матеріальні активи ДСНС.
24. Поняття та структура системи матеріально-технічного забезпечення органів управління та сил цивільного захисту.
25. Створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Перелік практичних задач до модульного контролю № 1:

1. Розрахунок страхової вартості об'єкта та розрахунок страхового тарифу при майновому виді страхування.
2. Розрахунок страхової вартості об'єкта та розрахунок страхового тарифу при страхування відповідальності.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі письмового екзамену.

Кожен варіант контрольної роботи складається з трьох завдань: практичного завдання (задачі) та двох теоретичних питань. Розв'язання задачі повинно містити: постановку задачі, вибір методики економічної оцінки та аналізу, розрахунок заданих показників, обґрунтовані висновки по результатам розрахунків. Теоретичне питання оцінюється за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені (оцінюється від 0 до 25 балів):

25 балів – в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та

всесторонньо розкрито зміст теоретичних питань, правильно розв'язана задача з повним дотриманням вимог до виконання;

19-24 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрито зміст теоретичних питань, але при наданні відповіді не вистачає достатньої глибини та аргументації; правильно розв'язав задачу, але не надав обґрунтовані висновки по результатам розрахунків;

13-18 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; в основному, правильно розв'язана задача, при цьому присутні несуттєві неточності та незначні помилки;

7-12 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом; недостатньо розкриті зміст теоретичних питань, допущені суттєві неточності; задача виконана частково; присутні неточності та помилки при вирішенні задачі;

1-6 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущені при цьому суттєві помилки; задача виконана частково; присутні значні неточності та помилки при вирішенні задачі;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє зміст теоретичних питань; задача не вирішена.

Перелік теоретичних питань для підготовки до екзамену:

1. Сформулюйте економічні аспекти захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
2. Охарактеризуйте економічну та соціальну сутність техногенної та пожежної безпеки.
3. Охарактеризуйте економічну та соціальну сутність промислової безпеки.
4. Охарактеризуйте техніко-економічний аналіз як важливу функцію управління.
5. Охарактеризуйте предмет, завдання та об'єкти техніко-економічного аналізу.
6. Надайте характеристику методам техніко-економічного аналізу.
7. Визначте основну мету, завдання та інформаційне забезпечення аналізу.
8. Охарактеризуйте суть проведення аналізу наявності і використання основних засобів.
9. Охарактеризуйте суть проведення аналізу складу, структури руху, технічного стану основних засобів.
10. Надайте характеристику різним видам матеріальних об'єктів та цінностей.
11. Визначте та надайте характеристику видам вартісної оцінки матеріальних об'єктів та цінностей.
12. Визначте та надайте характеристику нематеріальним ресурсам та активам підприємства.

13. Визначте економічну сутність зносу та амортизації основних фондів.
14. Визначте та охарактеризуйте методи розрахунку амортизаційних відрахувань.
15. Визначте основні принципи оцінки матеріальних активів бюджетних установ та організацій.
16. Визначте та охарактеризуйте види збитків від наслідків надзвичайної ситуації природного характеру.
17. Визначте та охарактеризуйте види збитків від наслідків надзвичайної ситуації техногенного характеру.
18. Визначте та охарактеризуйте види наслідків від впровадження господарської діяльності.
19. Визначте та охарактеризуйте витрати на забезпечення безпеки технологічних процесів, виробничого устаткування, промислових будівель та споруд.
20. Визначте та надайте характеристику основним видам капітальних витрат на організацію умов та охорони праці на об'єкті.
21. Визначте та надайте характеристику витратам на заходи щодо поліпшення промислової безпеки.
22. Розкрийте основні положення методики визначення соціально-економічної ефективності заходів з охорони праці.
23. Охарактеризуйте сутність економічних збитків, завданих порушенням вимог з охорони праці.
24. Визначте та охарактеризуйте показники ефективності заходів щодо поліпшення умов і охорони праці.
25. Розкрийте основні положення методики соціальної ефективності працеохоронних заходів.
26. Визначте та охарактеризуйте основні джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення техногенної та пожежної безпеки.
27. Визначте призначення та охарактеризуйте структуру та джерела фінансування капітальних вкладень на забезпечення промислової безпеки.
28. Визначте основні положення розрахунку кошторисної вартості придбання нової техніки та обладнання.
29. Визначте основні положення розрахунку кошторисна вартості монтажу обладнання та засобів безпеки на об'єкті.
30. Визначте основні положення порядку складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на пожежну безпеку об'єкта.
31. Визначте основні положення порядку складання зведеного кошторису та визначення капітальних витрат на техногенну безпеку об'єкта.
32. Визначте поняття та надайте характеристику видам експлуатаційних (поточних) витрат на протипожежний захист об'єкту.
33. Охарактеризуйте експлуатаційні витрати на утримання та експлуатацію пожежної та аварійно-рятувальної техніки.

34. Охарактеризуйте експлуатаційні витрати на утримання та експлуатацію систем пожежної автоматики.
35. Охарактеризуйте експлуатаційні витрати, пов'язані з об'ємно-планувальними та конструктивними рішеннями протипожежного захисту будівель та споруд.
36. Визначте сутність та методи визначення витрат на заходи з охорони праці.
37. Визначте порядок розрахунку витрат на капітальний та поточний ремонт техніки та будівель.
38. Визначте та розкрийте суть понять: «ефект», «ефективність», «абсолютна ефективність» та «порівняльна ефективність» капіталовкладень.
39. Визначте поняття та розкрийте сутність економічної ефективності капітальних вкладень на безпеку об'єкту.
40. Визначте та охарактеризуйте види корисних результатів щодо забезпечення техногенної та пожежної безпеки: цільовий (соціальний, екологічний) та економічний.
41. Визначте основні положення методів оцінки економічної ефективності систем пожежної безпеки.
42. Визначте основні положення порівняльного аналізу ефективності варіантів протипожежного та техногенного захисту об'єкту.
43. Визначте сутність нормативного та розрахункового коефіцієнту економічної ефективності капітальних вкладень.
44. Охарактеризуйте основні положення при визначення ймовірної площі пожежі.
45. Визначте порядок та охарактеризуйте основні етапи економічної оцінки інженерно-технічних рішень в області забезпечення пожежної безпеки об'єкту.
46. Визначте порядок та охарактеризуйте основні етапи економічної оцінки інженерно-технічних рішень в області забезпечення та техногенної безпеки об'єкту.
47. Визначте та охарактеризуйте основні та додаткові показники в розрахунках економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення різних видів безпеки на об'єкті.
48. Визначте та охарактеризуйте додаткові критерії до відбору економічно доцільного варіанту захисту об'єкту.
49. Визначте та охарактеризуйте критерії та порядок вибору оптимального варіанту забезпечення безпеки об'єкту.
50. Визначте та охарактеризуйте основні положення розрахунків економічної ефективності нової техніки.
51. Охарактеризуйте сутність категорій «послуга», «державна послуга».
52. Розкрийте сутність надзвичайні ситуації як чинника впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту.

53. Визначте особливості державних послуг у сфері цивільного захисту.
54. Охарактеризуйте побудову системи надання послуг з цивільного захисту в розвинених зарубіжних країнах.
55. Розкрийте сутність адміністративних послуг, які надаються ДСНС.
56. Надайте характеристику інформаційній і технологічній карткам адміністративної послуги.
57. Визначте основні положення стандартів надання адміністративних послуг, які надаються ДСНС.
58. Визначте основні положення надання платних послуг, що надаються підрозділами ДСНС.
59. Охарактеризуйте основні положення методики формування вартості платних послуг та визначте податкові пільги при їх розрахунку.
60. Охарактеризуйте основні положення страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ суб'єктів господарювання та фізичних осіб.
61. Охарактеризуйте основні положення страхування цивільної відповідальності підприємств – джерел підвищеної небезпеки.
62. Охарактеризуйте основні положення та визначте порядок страхування об'єктів підвищеної небезпеки.
63. Охарактеризуйте порядок відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки.
64. Охарактеризуйте основні положення страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
65. Охарактеризуйте основні положення страхування страхового захисту населення від надзвичайних ситуацій.
66. Охарактеризуйте основні положення страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ.
67. Визначте основні задачі, цілі та джерела фінансування заходів у сфері цивільного захисту.
68. Визначте основні задачі, цілі та джерела фінансування медико-психологічної реабілітації.
69. Визначте основні задачі, цілі та джерела фінансування робіт із запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та небезпечних подій.
70. Охарактеризуйте структуру фінансових органів системи ДСНС, їх задачі і функції.
71. Визначте основні джерела та порядок фінансування державної, відомчої, місцевої та добровільної пожежної охорони.
72. Надайте характеристику організаційно-правової форми суб'єктам господарювання ДСНС. Охарактеризуйте матеріальні активи ДСНС.
73. Визначте основні засади матеріально-технічного забезпечення органів управління та сил цивільного захисту.
74. Визначте основні положення створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Перелік практичних задач на екзамені:

1. Вартісна оцінка матеріальних об'єктів та цінностей при розрахунку матеріальних втрат від небезпечних подій та надзвичайних ситуацій.
2. Розрахунок прямого збитку від небезпечних подій (пожежі).
3. Розрахунок побічного збитку від небезпечних подій (пожежі).
4. Розрахунок матеріальних втрат від небезпечних подій (пожежі).
5. Розрахунок збитків від надзвичайних ситуацій природного характеру.
6. Розрахунок збитків від надзвичайних ситуацій техногенного характеру.
7. Розрахунок страхової вартості об'єкта та розрахунок страхового тарифу при майновому виді страхування.
8. Розрахунок страхової вартості об'єкта та розрахунок страхового тарифу при страхування відповідальності.
9. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної безпеки об'єкту.
10. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної безпеки об'єкту.
11. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення та техногенної безпеки об'єкту.
12. Розрахунок абсолютної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення охорони праці на об'єкті.
13. Розрахунок порівняльної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення пожежної безпеки об'єкту.
14. Розрахунок порівняльної економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення техногенної безпеки об'єкту.
15. Розрахунок соціально-економічної ефективності капітальних вкладень на забезпечення охорони праці на об'єкті.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Кожен здобувач вищої освіти повинен дотримуватися моральних норм, правил етичної поведінки та принципів академічної доброчесності.
2. Кожен здобувач повинен мати опорний конспект лекцій та вести в ньому записи власноруч. Під час самостійної роботи проводити записи опрацьованого матеріалу за темою лекції.
3. Попередня підготовка до семінарських (практичних) занять повинна проводитися за рекомендованою літературою.
4. Практичні завдання повинні бути виконані вчасно та якісно.
5. Доступ до НМКД забезпечується платформою Університету (<https://nuczu.edu.ua>) та електронною системою управління навчанням Moodle (<http://moodle.nuczu.edu.ua/>).
6. На останньому тижні викладання навчальної дисципліни в семестрі науково-педагогічний працівник має оголосити здобувачам вищої освіти отримані бальні оцінки з дисципліни під час практичних, семінарських,

занять у присутності всієї навчальної групи.

7. Здобувач вищої освіти, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів.

8. Здобувач вищої освіти, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання, але до початку екзаменаційної сесії.

9. Здобувач вищої освіти допускається до складання підсумкового (семестрового) контролю, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни в семестрі та набрав за них необхідну кількість балів (не менш 75 балів) для допуску до екзамену.

10. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний, проміжний та підсумковий контроль.

11. Якщо здобувач вищої освіти був не допущений до екзамену, він повинен до встановленого терміну повторного оцінювання набрати необхідну кількість балів з поточного та/або проміжного контролю, виконуючи додаткові види робіт або перескладаючи модульну контрольну роботу.

12. Здобувачі, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, які не склали цей підсумковий (семестровий) контроль та не виконали свій індивідуальний план з навчальної дисципліни. У випадку відсутності здобувача вищої освіти на екзамені з поважної причини, підтвердженої документально, деканатом встановлюється додатковий графік складання підсумкового контролю на термін до одного місяця від початку наступного весняного семестру.

13. Здобувачу вищої освіти, який не склав під час підсумкового (семестрового) контролю керівником факультету дозволяється повторне складання цього виду контролю за окремим графіком на термін до двох тижнів від початку наступного весняного семестру (при умові не складання не більше двох видів підсумкового (семестрового) контролю).

14. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

15. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються реферати, які містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат, есе – 70 %.

16. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

17. У разі, якщо здобувач вищої освіти не погоджується з оцінкою, яку отримав під час підсумкового контролю, він має право в день оголошення результатів звернутися до деканату факультету з відповідною

апеляційною заявою.

18. У виключному порядку окремим здобувачам вищої освіти можуть встановлюватись індивідуальні терміни складання сесії.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Література

1. Впровадження системи надання державних електронних послуг у сфері цивільного захисту. / Н. В. Григоренко, В. Б. Дзюндзюк // Інвестиції: практика та досвід: – К. : ТОВ «ДКС Центр», 2015. – № 20. – С. 137–141.
URL: <https://cutt.ly/oRDDHnr>
2. Економічний аналіз. Навчальний посібник / В.М. Серединська, О.М. Загородна, р,В. Федорович – Тернопіль: Видавництво АСТОН, 2010 р. – С.624
URL: <https://cutt.ly/YRDD0Ex>
3. Інструментарій розрахунку збитків від нещасних випадків на виробництві.
URL: <https://cutt.ly/BRDFoel>
4. Зарубіжний досвід побудови систем надання державних послуг у сфері цивільного захисту Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид-во ХарPI НАДУ “Магістр”, 2015. – Вип. 2 (49), с. 290-297 URL: <https://cutt.ly/SRDFf2S>
5. Конспект лекцій з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності». Для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», 263 «Цивільна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 57 с.
6. Методичні вказівки до виконання модульних контрольних робіт з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності» для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», 263 «Цивільна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 47 с.
7. Моніторинг та оцінка результативності надання державних послуг у сфері цивільного захисту Інвестиції: практика та досвід: – К. : ТОВ «ДКС Центр», 2015. – № 21. – С. 118–122. URL: <https://cutt.ly/3RDFbD3>
8. Надзвичайні ситуації як чинник впливу на розвиток системи надання державних послуг у сфері цивільного захисту / Н. Григоренко // Вісник Національного університету цивільного захисту України: зб. наук. пр. – Х.: Вид-во НУЦЗУ, 2018. – Вип.1 (8) – 542 с. – (Серія " Державне управління"). – С. 389–398. URL: <https://cutt.ly/oRDFWx1>

9. Організація ефективного менеджменту в області захисних споруд цивільного захисту / Н.В. Григоренко, Д.Ю. Полковниченко/ Міжнародна науково-практична конференція «Problems of Emergency Situations», 20 травня 2020 р. – НУЦЗУ. URL: <https://cutt.ly/3RDFTH3>
10. Особливості державних послуг у сфері цивільного захисту / Н.В. Григоренко. III Міжнародна наукова конференція "Безпека держав центрально-східної Європи в контексті екологічних загроз" 25-26 травня 2017 р. м. Слупськ, Поморська академія, Інститут національної безпеки, с. 233-238, с. 329. URL: <https://cutt.ly/uRDFLra>
11. Практикум з дисципліни «Техніко-економічний аналіз заходів у сфері професійній діяльності». Для здобувачів за другим (магістерським) рівнем вищої освіти за спеціальністю 261 «Пожежна безпека», 263 «Цивільна безпека». Укладачі: Григоренко Н.В.– Х.: НУЦЗУ, 2021. – 37 с.
12. Прийняття управлінських рішень в системі надання державних послуг у сфері цивільного захисту / Н. В. Григоренко, О. І. Ляшевськ. Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія : Державне управління. - 2016. - Вип. 1. - С. 210-216. URL: <https://cutt.ly/4RDFCFFF>
13. Система державних послуг у сфері цивільного захисту : монографія / Н.В. Григоренко. – Харків: НУЦЗУ, 2017. – 248 с. URL: <http://univer.nuczu.edu.ua>
14. Страхові відносини. Курс лекцій. Катунін А.М., Григоренко О.М., Гарбуз С.В., Григоренко Н.В. -137 с. URL: <https://cutt.ly/pRDFMah>
15. Соціально-економічний захист населення під час надзвичайних ситуацій Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Х. : Вид. ХарPI НАДУ «Магістр», 2014. – № 3 (46). – С. 244–250. URL: <https://cutt.ly/bRDF2nB>
16. Determining the Effect of Anthropogenic Loading on the Environmental State of a Surface Source of Water Supply / Ponomarenko R., Plyatsuk L., Hurets L., Polkovnychenko D., Grigorenko N., Sherstiuk M., Miakaiev O. Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 3(10 (105)), 54-62, 2020. URL: <https://cutt.ly/6RDGp4j>
17. Green energy and environmental protection: problems of state regulation in Ukraine and EU experience / D. Polkovnychenko, N. Grigorenko, O. Liashevskya, M. Bolovnev, N. Kalashnik, T. Filippova, S. Stankevych. URL: <https://cutt.ly/hRDGIq6>
18. The features of civil protection services Authority and society (History, Theory, Practice): scientific magazine: – Tbilisi, Georgia, 2015 – № 2. – С. 96–107. URL: <https://cutt.ly/bRDGnTT>

Інформаційні ресурси

1. <https://www.dsns.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій
2. <https://zakon.rada.gov.ua> – офіційний сайт Верховної Ради України

3. <https://books.nuczu.edu.ua> – офіційний сайт бібліотеки НУЦЗУ
4. <https://nuczu.edu.ua> – офіційний НУЦЗУ

Розробник:
доцент кафедри
управління та організації діяльності
у сфері цивільного захисту,
кандидат наук з державного управління

Наталія ГРИГОРЕНКО